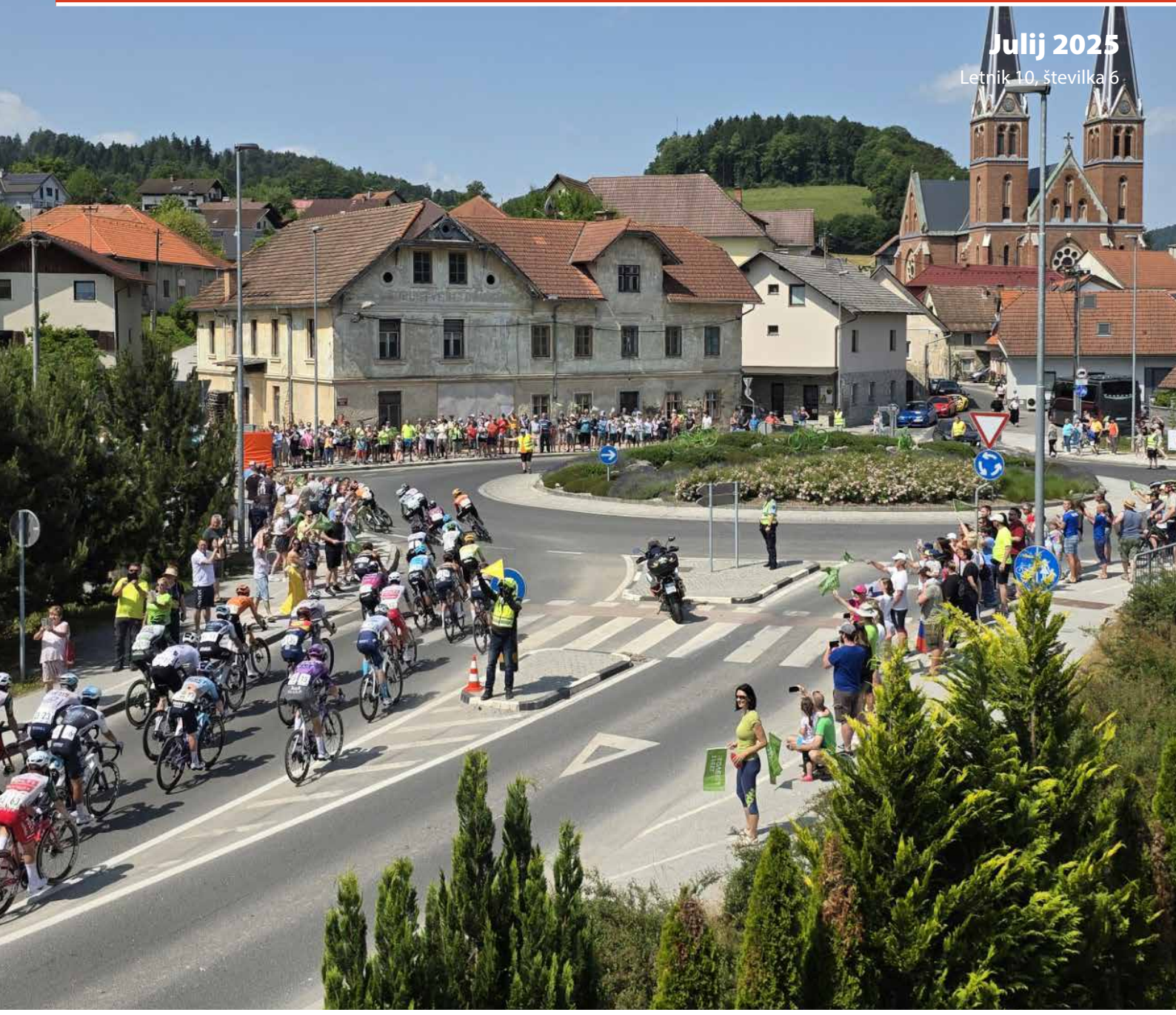
Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Julij 2025
Letnik 10, številka 6

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z Urošem Kneževičem
stran 4–5

Priznanja Gimnazije Litija
stran 6

Dirka po Sloveniji navdušila tudi Šmartno pri Litiji
stran 7

Pleh Sava Fest 2025 v Radečah
stran 17

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla septembra 2025, pričakujemo najkasneje do četrtka, **28. 8. 2025**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Kolesarska dirka v Šmartnem pri Litiji

Foto:
Ana Izlakar

Prelom in priprava za tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

Spoštovane občanke, spoštovani občani, čestitke ob dnevu državnosti!

V soboto, 21. 6. 2025, smo na trgu v Šmartnem obeležili rojstni dan naše ljube Slovenije. Dogodek, o katerem se na občini vsako leto znova pogovarjamo. Dejstvo je namreč, da za občino s 5700 prebivalci organiziranje tovrstnih prireditev morda ni najnujnejše. V praksi opažamo, da tudi nekatere večje občine ne organizirajo proslave ob tem velikem in pomembnem prazniku.

Junij je vsako leto mesec, ko je število dogodkov največje. Skoraj vsak dan lahko izbiramo med raznovrstnimi srečanji, ki jih organizirajo posamezniki, društva, organizacije ali ustanove. Zato ne zamerim nikomur, ki komaj čaka, da bodo mimo in bo končno lahko doma.

Naj gre za zaključke vrtčevskih skupin, na katerih naši najmlajši navdušujejo z znanjem, ki jim ga vzgojiteljice predajajo v predšolskem programu, ali zaključke razredov, v katerih se šolarke in šolarji v družbi njihovih učiteljic in učiteljev počasi, a vztrajno razvijajo v osebe z različnimi sposobnostmi in se pripravljajo na vloge, ki jih bodo v življenju želeli prevzeti.

Nazaj domov prihajajo srednješolke in srednješolci, ki po naši državi nabirajo raznovrstno znanje ter začenjajo čutiti vpliv odgovornosti, ki jo prinaša odraslost. Pa naše študentke in študenti, katerim profesorice in profesorji že kažejo obrise konca domovanja v izobraževalnem sistemu, ki jim ga naša država v nasprotju z mnogimi državami sveta večinoma še vedno nudi brezplačno.

Vsi zaposleni, ki ob svoji odgovornosti za delovanje države s prispevanjem v skupno blagajno čakajo na zaslužen dopust doma ne glede na mesto, ki ga smatrajo za dom. Vse upokojenke in upokojenci, ki so svoj prispevek za krepitev naše države že oddali ter jim dom predstavlja potreben mir za jesen njihovih življenj. Na žalost tudi vsi, ki morajo za začasen dom zaradi bolezni in nesreč sprejeti zdravstvene ustanove. Pa vsi člani mnogih društev, prostovoljne gasilke in gasilci, ki se v svojih sredinah in na dogodkih, ki jih organizirajo, počutijo kot doma.

Vse to dogajanje, spoštovane Slovenke in spoštovani Slovenci, je morda na trenutke utrujajoče. A ne pozabite, da nas ravno vse to povezuje v našo prelepo državo Slovenijo in je močan dokaz, da je bila odločitev, da smo si jo priborili, pravilna.

Zato je povsem logična tudi odločitev, da se enkrat na leto v počastitev tega zgodovinskega trenutka dobimo na šmarskem trgu, se podružimo in s ponosom čestitamo, da se lahko imenujemo Slovenke in Slovenci.

Vsem našim najmlajšim, ki pričenjajo s poletnim oddihom, želim poletje, polno lepih dogodivščin. Vsem staršem in starim staršem, ki boste te dogodivščine opazovali, pa obilo energije in potrpljenja.

Vaš župan, Blaž Izlakar

Vodenje –odločilni dejavnik uspešne javne uprave

Avtor članka: Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

V Sloveniji je v javni upravi zaposlenih okoli 190.000 ljudi, kar predstavlja skoraj petino vseh zaposlenih. Javna uprava je tako eden največjih delodajalcev in najvplivnejših sistemov v državi. Njeno delovanje neposredno vpliva na kakovost življenja ljudi, izobraženost, zdravje in posledično na konkurenčnost gospodarstva in legitimnost države. Zakaj je določen zavod, ustanova, institucija ali občina uspešnejši od drugega, čeprav deluje v enakih pogojih?

Kljub temu da so zakonodajni okvirji, pristojnosti in finančni viri po celotni državni in lokalni upravi formalno enaki, je učinkovitost posameznih organov in zavodov, tudi občin, pogosto izjemno različna. Odgovor na uvodoma zastavljeno vprašanje je sila preprost: zaradi vodenja. Temu pritrjujejo tudi analize upravno-administrativnega sistema, ki jih je izvedlo **Ministrstvo za javno upravo**, ki kažejo, da razlike v hitrosti in kvaliteti opravljenih upravno-administrativnih postopkov med upravnimi enotami izhajajo predvsem iz kakovosti vodstva.

Vodje v javni upravi (direktorji, načelniki, ravnatelji, vodje služb idr.) imajo pomembno **zunanjo funkcijo** – predstavljajo institucijo, razlagajo odločitve, rešujejo spore in pogosto sodelujejo s skupnostjo na nivoju občine in države, medijev ali civilne družbe. Njihovo ravnanje ključno vpliva na to, da javnost institucijo, ki jo predstavljajo, smatra kot dostopno in pošteno. Vodje s svojim delovanjem po načelih pravne države med državljani krepijo občutek pravičnosti in sodelovanja in s tem zmanjšujejo odtujenost države. Po mojem mnenju se prevečkrat pozabi na preprosto dejstvo, da se **v vsaki občinski pisarni ali za uradniškim okencem odloča tudi o tem, kako legitimna je država v očeh ljudi.**

Vodja v svojem poslanstvu torej ni samo upravljavec, temveč je v enaki meri tudi oblikovalec kulture, ki prežema delovno okolje.

Sodobne teorije vodenja (Bass & Riggio, 2006; Rainey, 2009) jasno ločujejo med upravljanjem in vodenjem. Upravljanje pomeni izvajanje nalog, nadzor nad viri in usklajevanje aktivnosti; medtem ko je vodenje usmerjanje ljudi, navdihovanje, postavljanje in uresničevanje vizije ter spodbujanje sodelovanja.

Zdravstveni dom Litija in Finančna uprava RS (FURS) predstavljata instituciji, ki sta zaradi dobrega vodenja uspešnejša v primerjavi z drugimi. Z močno vodstveno vizijo in vključujočim slogom delovanja je **Zdravstveni dom Litija** dosegel nadpovprečne rezultate – vključno s pridružitvijo nacionalni mreži satelitskih urgentnih centrov. **FURS** je s strateškim vodenjem sprememb, vključno s komunikacijo, izobraževanjem in podporo zaposlenim, uspešno izvedla digitalno preobrazbo poslovanja.

Dober vodja zna za razliko od povprečnega preprosto in razumljivo predstaviti cilje in pričakovane rezultate. Zmožen je sprejemati odločitve, prepozna, kaj je pomembno in česa se je treba lotiti najprej. Razume ljudi, zna poslušati in reagirati na potrebe sodelavcev. Zna peljati spremembe do konca, tudi kadar so razmere zahtevne. Ne išče krivca, temveč rešitve. Verjame v zaposlene in jih vključuje. Redno ocenjuje svoje delovanje in je odprt za povratne informacije.

Pomembno je razumeti, da je razvoj vodij strateška naložba. Če želimo, da bo slovenska javna uprava kos prihodnjim izzivom – od digitalizacije do demografskih sprememb in ohranjanja družbenega zaupanja – potem moramo sistemsko vlagati v vodenje. Oblikovati bo potrebno programe razvoja vodstvenih kompetenc, vzpostaviti sistem povratnih informacij in mentorstva in spodbujati vodstveno odličnost kot pogoj za napredovanje. Vodij se ne bi smelo izbirati le po tem, kaj imajo v rokah (diplome, nazivi), temveč tudi po tem, kako delajo z ljudmi – ali jih znajo voditi, navdihovati in spodbujati razvoj njihovega znanja, veščin in kompetenc.

Zakonodaja, digitalna orodja in proračunska sredstva so potrebna, ki pa bodo brez dobrega vodenja ostala le potencial. Dober vodja iz potenciala naredi rezultat. V javni upravi to pomeni boljše storitve, večje zadovoljstvo državljanov in močnejšo državo.

Vabljeni na otvoritev razstave likovnih del
Andreasa Dworaka in Cornelie König z naslovom

LANDSCAPES AND WRITINGS

23. julij 2025
ob 18.00
Galerija gradu Bogenšperk

Razstava bo odprta do 24. avgusta 2025.

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK
GALERIJA GRADU BOGENŠPERK
FESTIVAL BOGENŠPERK

Strelsko društvo Šmartno – Litija

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Pomena športa se v občini Šmartno pri Litiji zelo dobro zavedamo, kar ne nazadnje dokazuje prenovljeno igrišče ob šmarski osnovni šoli. V sklopu prenove je bil obnovljen tudi strelski dom, zato smo k tokratnemu pogovoru povabili predstavnika Strelskega društva Šmartno - Litija, gospoda Uroša Kneževiča.

Gospod Knežević, dovolite mi, da se vam pred začetkom najinega pogovora zahvalim za vaš prijazen odziv našemu povabilu. O vašem društvu smo v preteklih številkah glasila lahko že nekaj prebrali, tokrat pa ga bomo imeli priložnost še nekoliko bolje spoznati.

Ali nam lahko za začetek poveste, kdaj je bilo društvo ustanovljeno in kakšno pot je prehodilo do današnjih dni?

V društvu smo predlani ponosno praznovali 70. obletnico. V petdesetih letih prejšnjega stoletja je praktično vsaka vas imela strelišče za streljanje z zračnim orožjem.

Nosilke strelske dejavnosti so bile strelske družine v večjih delovnih organizacijah, v Šmartnem zlasti v Usnjarni Šmartno. Treningi in tekmovanja z zračno puško so bili sprva v improviziranih streliščih, tudi v menzi usnjarne.

V začetku šestdesetih let so se začele množične selitve s podeželja v mesta, predpisi za uporabo in hrambo orožja so se zaostrili, sredstev za strelstvo je bilo čedalje manj, zato so strelske družine začele usihati. Po letu 1970 so vse bližnje strelske družine razen šmarsko-litijske prenehale delovati. SD Šmartno - Litija je bilo pred težko nalogo, kako sploh še organizirati treninge in tekmovanja. Leta 1962 smo dobili soglasje k postavitvi strelskega doma na šolskem zemljišču.

Vsako društvo ima v svoji zgodovini pomembne mejnike. Katere bi vi izpostavili kot najpomembnejše?

Največji je gotovo postavitev strelskega doma, vmes pa je nešteto drobnih zmag, ki jih je treba izbojevati, da tako društvo obstane in se razvija.

Gradnja novega namenskega objekta ob šmarski osnovni šoli je gotovo ena največjih, če že ne največja prelomnica v delovanju društva. Zakaj so se vaši predhodniki sploh odločili za tako zahteven projekt?

Brez entuziazma in vztrajnosti ne bi šlo. Oboje sta imela gospod Branko Pintar, ki je vodenje družine od gospoda Rudolfa Derenčina prevzel v letu 1962, in tedanji ravnatelj OŠ gospod Jože Sevljak, ki je razumel težave strelcev. Strelski dom je osnovni pogoj za redne treninge članov.

Kako pa je bilo z opremljenostjo društvenih prostorov skozi čas?

Ob osamosvojitvi smo razpolagali z le po eno zračno in malokalibrsko puško ter z eno malokalibrsko pištolo. V športnem objektu, ki si ga delimo z rokometaši, smo leta 1978 dokončali desetlinijsko strelišče za zračno orožje in ga v nekaj letih opremili z avtomatiko za pomik tarč. Lani smo strelišče opremili z elektronskimi tarčami, tako da smo sedaj ponosni na sodobno strelišče, na katerem lahko izvajamo treninge in meddruštvena tekmovanja.

Pred časom ste izvedli prenovo notranjih prostorov strelskega doma. Kaj vse ste prenovili in kako je to izboljšalo vaše treninge?

Z veliko truda članov, mnogimi delovnimi akcijami, s pomočjo občine in z ogromno dobre volje nam je uspelo urediti ogrevanje, obnovili smo parket, dodali klimatsko napravo, posodobili varnost in hrambo orožja ter streliva, zamenjali okna itd.

Včasih ima človek občutek, da so bili strelski športi nekdaj bolj priljubljeni kot so danes. Se strinjate?

Gotovo se je spremenila naklonjenost podjetij za sponzoriranje in donatorstvo tega športa. Ne le usnjarna, tudi litijska predilnica in kresniška apnenica sta nekoč imeli strelski družini. Časi, ko se svet vrti okrog ekonomske računice, so pripomogli k temu, da je zanimanja manj. Poleg tega na splošno mnenje o strelstvu vplivajo tudi tragični dogodki, kot so vojne in streljanja po šolah, o katerih izvemo z različnih koncev sveta. Res je, orožje je v nepravih rokah nevarno, zato sta nujni vzgoja in skrb za to, da se zavedamo vseh dejstev o njem. K popularnosti strelstva je seveda ogromno prispeval tudi naš as Rajmond Debevec.

Če se vrneva še malo k mojim uvodnim mislim. Konec maja je bilo po skoraj polletni prenovi slovesno predano svojemu namenu novo igrišče pri šoli, del katerega je tudi strelski dom. Kako v vašem društvu ocenjujete to pridobitev?

Bližina šole in prenovljeno igrišče kar kličeta po tem, da v svoje vrste privabimo več šolarjev. Samo s pravo vzgojo, s strokovnimi treningi in vse to v varnem okolju pod varnim vodstvom bo iz fanteta, ki priložnostno spusti kak metek, največkrat kar doma, morda v veje, postal športni strelec, ki se zaveda vseh čarov in pasti kakršnegakoli metka ali naboja.

Srce vsakega društva so njegovi člani, brez katerih le-to sploh ne bi obstajalo. Kako pa je s članstvom v vašem društvu? Ali se število članov povečuje ali zmanjšuje?

Število članov se povečuje, kar ni naključje, za to se trudimo, izobražujemo in ustvarjamo takšno vzdušje, da se člani radi družimo. Še posebej smo veseli, da se povečuje število mladih in za to se bomo trudili še naprej.

Ali mora posameznik, ki se želi včlaniti, izpolnjevati kakšne posebne pogoje?

O sprejemu v društvo odloča upravni odbor. V društvu delujejo tako otroci kot invalidi kot tudi strelci z zračnim in seveda tudi strelci z ognjenim orožjem. Ti morajo opraviti vsa zakonsko predpisana izobraževanja in opraviti izpit, če želijo pridobiti orožno listino. Mladoletni potrebujejo za vpis soglasje staršev oz. skrbnikov. Kdor nima svojega orožja, lahko trenira z društvenim.

V dolgih letih obstoja društva so člani z raznimi priznanji gotovo napolnili že kar nekaj vitrin. Katerih tekmovanj se najpogosteje udeležujete?

Tekmovanja se vrstijo eno za drugim po vsej Sloveniji, večinoma smo na vseh uspešni in naši strelci vedno prinesejo domov kakšno medaljo ali pokal. Tekmovanja so na državnem nivoju, v okviru SZS, veliko je meddruštvenih, pa tekmovanje ZVVS in tekmovanja pod okriljem Zveze društev Moris, v parastrelstvu itd.

Ali tudi sami organizirate kakšno tekmovanje?

Nekatera organiziramo tudi mi in drznemo si trditi, da so prav naša med najpriljubljenejšimi. Kot zanimivost naj povem, da organiziramo tudi tekmo za dan žena, saj je v društvu kar nekaj gospa, v spomin na pokojnega bivšega predsednika društva pa prirejamo ob dnevu državnosti tudi Memorial Jožeta Erjavca.

Ali nam lahko za konec najinega pogovora zaupate še, česa si v društvu želite v prihodnosti?

Prednostna naloga je gotovo povečati članstvo mladine, pri čemer si želimo tudi sodelovanja s šolami, za kar se posebej izobražujemo. Prav zdaj potekajo tudi pogovori za pridobitev strelišča za streljanje na 100 in 200 metrov. Športno streljanje ni samo rekreacija, je trening discipline, koncentracije, odgovornosti, ekipnega duha in še mnogoterih veščin. Vse to želimo spodbujati še naprej, hkrati pa nenehno skrbeti za maksimalno varnost, da bomo še naprej društvo brez kakršnekoli strelske poškodbe.

Gospod Kneževič, najlepša hvala za vaš čas. V imenu uredništva vam in članom vašega društva želim obilo uspeha.

Priznanja Gimnazije Litija

Avtorica članka: Gimnazija Litija

V šolskem letu, ko svoje izobraževanje zaključuje naša 25. generacija, smo podelili 57 pohval odličnjakom in 17 priznanj Gimnazije Litija dijakom za najvidnejše dosežke:

Aljaž Juvan	1. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz logike
Brin Osojnik	1. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz matematike
Anamarija Zupančič	1. b	zlato priznanje na državnem tekmovanju iz kemije, zlato priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz, bronasto priznanje na državnem tekmovanju iz slovenščine (Cankarjevo tekmovanje) in bronasto priznanje na šolskem tekmovanju iz kemije
Rua Kvapil Jonaš	1. c	srebrno priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz
Brina Pok	2. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz kemije
Anaya Gaja Vozel	2. b	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz psihologije
Anže Hojnik	2. c	srebrno priznanje na šolskem tekmovanju iz razvedrilne matematike
Frida Škerbina	3. a	zlato priznanje na državnem tekmovanju iz psihologije
Jurij Guna	3. b	zlato priznanje na državnem tekmovanju iz zgodovine
Jaka Koci	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Jakob Zupan	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Jakob Zupančič	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih, zlato priznanje na državnem tekmovanju iz biologije, srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz kemije in srebrno priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz
Klara Kajtna Pirnat	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Tilen Jerin	4. a	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Urban Urbanija	4. a	srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz zgodovine
Lana Brulc	4. b	odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Matej Logaj	4. b	štiriletno sodelovanje v debatnem klubu

Občina Šmartno pri Litiji, Javni zavod Bogenšperk in Knjižnica Litija

objavljajo

11. FOTOGRAFSKI NATEČAJ
z naslovom

DOM.

Vaše avtorske fotografije naj odražajo različne poglede na temo DOM. Motivi so lahko intimne, simbolne ali družbene narave. Fotografija lahko temo obravnava osebno, družinsko, arhitekturno, socialno, kritično ali domišljijsko.

Kaj vam pomeni DOM? Je to kraj, v katerem živite? Občutek varnosti, topline in pripadnosti? So to spomini, predmeti, obrazi, ki vas navdajajo z domačnostjo?

Rok za oddajo je 15. oktober 2025. Vse informacije o razpisu in prijavnico najdete na spletnih straneh Knjižnice Litije, Javnega zavoda Bogenšperk in Občine Šmartno pri Litiji.

Vljudno vabljeni k sodelovanju!

Dirka po Sloveniji 2025 navdušila tudi Šmartno pri Litiji

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

Avtor članka: Javni zavod Bogenšperk

Foto: Arhiv Javnega zavoda Bogenšperk

8. 6. 2025 je Šmartno pri Litiji gostilo 5. etapo letošnje Dirke po Sloveniji, s čimer se je naš kraj znova zapisal na zemljevid vrhunskega kolesarstva. Vzdušje ob trasi je bilo izjemno, saj je ob cesti kolesarje pričakalo na stotine navijačev, ki smo z zastavami in ploskanjem ustvarili pravo športno in nepozabno vzdušje.

5. etapa s štartom v Litiji je potekala po slikovitih, a zahtevnih cestah zasavskega in dolenjskega zaledja in je predstavljala pomemben preizkus vzdržljivosti kolesarjev. Spektakularno zasnovana trasa zaključne etape letošnje Dirke po Sloveniji nam je ponudila enkratno priložnost, da smo doživeli čar tega športnega vrhunca, ki si ga je prek televizijskih prenosov ogledalo več kot 10 milijonov ljudi iz več kot 100 držav. Kamere so v svet ponesle tudi posnetke naše občine z neokrnjeno naravo in čudovitim gradom Bogenšperk.

Ob nepozabni etapi, ki je preplavila ulice Litije in Šmartna pri Litiji, je Razvojni center Srca Slovenije razpisal tudi fotografski natečaj za najboljšo »kolesarsko« fotografijo. Zmagala je fotografija Ane Izlakar z naslovom Kolesarska dirka po Sloveniji in lokacijo krožnega prometa v Šmartnem pri Litiji.

Štart 5. etape je soorganiziral lokalni organizacijski odbor 5. etape Dirke po Sloveniji v sodelovanju z Razvojnim centrom Srca Slovenije, Občino Litija, Občino Šmartno pri Litiji, Javnim zavodom Bogenšperk, Mestno skupnostjo Litija, Javnim zavodom za kulturo, mladino in šport Litija. Najlepše se zahvaljujemo vsem navijačem, ki ste poskrbeli za privlačno kuliso in vzdušje, vsem rediteljem ob trasi, ki ste poskrbeli za varnost, številnim prostovoljcem, ki ste sodelovali pri organizaciji in izvedbi, ter tudi vsem sponzorjem, ki ste omogočili izvedbo tega nepozabnega dogodka. Vsem iskrena hvala!

Likovna razstava učencev OŠ Šmartno pri Litiji

»Gradim nenasilno komunikacijo«

Avtorica članka: Brigita Lindič

V torek, 27. 5. 2025, smo na arkadnem hodniku gradu Bogenšperk odprli likovno razstavo učencev Osnovne šole Šmartno pri Litiji. Razstava je nastala v okviru Tedna umetnosti 2025, ki je potekal med 19. in 23. 5. 2025. Pripravili so jo učenci od 4. do 9. razreda OŠ Šmartno, ki obiskujejo likovni krožek ter izbirni predmet likovno snovanje. Letos je ustvarjanje potekalo pod skupno temo *»Gradim nenasilno komunikacijo«*, kar je bila tudi rdeča nit razstavljenih del.

Foto: Arhiv Javnega zavoda Bogenšperk

Foto: Arhiv Javnega zavoda Bogenšperk

Na razstavi so bile predstavljene risbe, slike in fotografije, ki so plod ustvarjalnosti in navdiha mladih ustvarjalcev. Vsako razstavljeno delo govori svojo zgodbo – nekatere zelo neposredno, druge pa bolj skozi kompozicijo, barvne odnose, motive in likovni jezik. Kot da bi avtorji in avtorice želeli povedati: *»Včasih se zdi, kot da je svet en sam velik pogovor, v katerem vsi govorimo, a le redki poslušajo.«* Zato so izbrali drugačen jezik – jezik, ki ne rani. Izbrali so umetnost.

Na grajskem hodniku Bogenšperka, kjer preteklost daje prostor prihodnosti, je ta razstava postala nežno vabilo, da se ustavimo, pogledamo v svet z več mehkobe in prisluhnemo tudi tistemu, kar ni izrečeno.

Odprtje razstave so obogatili mladi glasbeniki z izbranimi nastopi, kar je celotni dogodek povezalo v harmonično celoto. Veselimo se, da so ta dela iz šolskih hodnikov našla pot v širši kulturni prostor in postala del skupnega dialoga o tem, kaj pomeni govoriti – brez da bi ranili.

FESTIVAL BOGENŠPERK
UŽIJ POLETJE

julij

16. Zvočna meditacija s Sandro Amon
19.00 - atrij gradu Bogenšperk

23. Andreas Dworak
• otvoritev likovne razstave
18.00 - Galerija gradu Bogenšperk

avgust

4. - 8. Grajske počitnice
8.00 - 16.00 - grad Bogenšperk

19. Tacet Ensemble (SI), Pariška eleganca in sijaj
• koncert klasične glasbe (Seviqc)
19.30 - atrij gradu Bogenšperk

22. Orlek in Vlado Kreslin
• koncert
20.00 - park gradu Bogenšperk

23. Šmartno kuha
• kulinarični dogodek
13.00- Staretov trg, Šmartno pri Litiji

27. Nuša Smolič
• otvoritev likovne razstave
18.00 - Galerija gradu Bogenšperk

29. Okusi z gradu na kvadrat
• kulinarični dogodek
18.00 - Krčma na gradu Bogenšperk

31. 55 let Zasavskih rogistov - Odmev lovskih rogov
• koncert
15.00 - atrij gradu Bogenšperk

september

7. Družina poje
• koncert
15.00 - atrij gradu Bogenšperk

12. Kokosy
• koncert
20.00 - grad Bogenšperk

20. Valvasorjev pohod
• krožna pot
9.00 - grad Bogenšperk

21. Nedeljsko popoldne pri Valvasorju, Komorni zbor Valvasor
• koncert
15.00 - atrij gradu Bogenšperk

Prijatelji Festivala Bogenšperk:

JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK
grad: 01 89 87 867, TIC Šmartno: 08 20 06 168
info@bogensperk.si
vstopnice: TIC ŠMARTNO I GRAD BOGENŠPERK I EVENTIM

Sloveniji za rojstni dan: praznovanje dneva državnosti v Šmartnem pri Litiji

Avtor članka: Javni zavod Bogenšperk

V soboto, 21. 6. 2025, je Staretov trg v Šmartnem pri Litiji gostil osrednjo občinsko slovesnost ob dnevu državnosti. Dogodek z naslovom *»Sloveniji za rojstni dan«* je v prijetnem poletnem večeru zbral številne obiskovalce/domačine in potekal v znamenju povezanosti, kulturnega ponosa in praznovanja skupnega doma – Slovenije.

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Osrednja tema letošnje prireditve je bila *dom* – tako v simbolnem kot konkretnem pomenu besede. Slavnostni govornik, minister za vzgojo in izobraževanje, dr. Vinko Logaj je v svojem govoru poudaril, da dom ni le prostor, temveč vrednota, ki jo gradimo skupaj – z znanjem, odgovornostjo in medsebojnim spoštovanjem.

Po uradnem delu se je dogajanje nadaljevalo v bolj sproščenem vzdušju. Za glasbeno spremljavo je poskrbela zasedba The Golden Dixie Boys, katere nastop je dodatno obogatil praznični program. S kulinaričnimi dobrotami pa nas je razvajal chef Matevž Sotenšek iz Gostilne pri Mačku.

Slovesnost v Šmartnem pri Litiji je tako ponovno potrdila pomen dneva državnosti kot priložnosti za skupno praznovanje, krepitev vezi in ponosno obeležitev države kot našega doma.

Prostovoljstvo

Avtorica članka: Mojca Kokalj,
delovna terapevtka

Prostovoljsko delo je svobodna izbira vsakega posameznika, za katerega se ne pričakuje plačila ali neposrednih materialnih koristi. Temelji na opravljanju prostovoljskega dela v korist drugih ljudi. Na ta način človek s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispeva k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov ali družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe. Prostovoljstvo krepi medsebojno solidarnost ljudi, spodbuja razvoj človeških zmožnosti in vseživljenjskega učenja, zagotavlja družbeno povezanost in sodelovanje pri reševanju težav posameznikov in družbe.

V slovenskem prostoru prostovoljstvo zajema nudenje pomoči potrebnim (npr. ob naravnih nesrečah), druženje s starejšimi, družinami, pomoč sočloveku, aktivnosti za starejše (npr. Šola zdravja, društvo upokojencev, Dan za spremembe itd.). Za mnoge pomeni prostovoljstvo način življenja, saj so največja vrednost vsega aktivno preživetje prostega časa, opravljena dobra dejanja, zadovoljstvo in krepitev dobrih medsebojnih odnosov. Ni lepšega od iskrenega nasmeha posameznika, ki ga izzove prisotnost prostovoljca, in izrečenih toplih, lepih besed, ki povezujejo.

Prostovoljci v Domu Tisje so nepogrešljiv vir pomoči, saj so nam v veliko pomoč pri prireditvah (igranje na rojstnih dnevnih, spremljanje pevskega zbora, fotografiranje, prevažanje stanovalcev na prireditve, delavnice itd.), druženju s stanovalci, izvedbi aktivnostih. Prostovoljci so pri nas vedno dobrodošli, saj se zavedamo, da s svojo prisotnostjo polepšajo dneve stanovalcem, v sebi pa čutijo zadovoljstvo, da so lahko za nekoga nekaj lepega storili. Iskreno se jim zahvaljujemo za njihov prosti čas, trud, dobro voljo in pozitivno energijo.

V zahvalo za njihovo opravljanje poslanstva smo se jim v Domu Tisje zahvalili na junijskem pikniku, katerega namen je bil tudi praznovanje bližajočega se dneva državnosti in zaključka skupin za kakovost Eqalin. Prostovoljci so v zahvalo prejeli pozornosti z izdelki delovne terapije, ki so jih izdelali stanovalci ob pomoči mentorjev. Po uradnem delu pa je sledilo še skupno druženje prostovoljcev s stanovalci.

Hvala, prostovoljci, ker ste, saj s svojimi dejanji spreminjate svet!

Šentjanževa roža *(hypericum perforatum)* – sv. Janeza roža

Avtor članka: Janez Končina Javorski

Blagodejni učinki: deluje proti depresiji, migreni in nervozi, odvaja vodo iz telesa, stiska in krči tkivo, blaži bolečine, zdravi vnetja, umirja in krepi živčni sistem. Tinktura iz šentjanževke se tradicionalno uporablja za blaženje živčnih bolečin, pri nevralgijah in išiasu ter psihičnih motnjah, kot sta tesnoba in depresija. Klinično dokazano tinktura iz šentjanževke deluje proti depresiji, razpoloženjskim simptomom menopavze in PMS, obsesivno kompulzivno motnjo in senzorni čustveni motnji.

Laboratorijske preiskave so potrdile, da tinktura iz šentjanževke deluje proti vnetjem, bolečinam in virusom. Tinktura iz šentjanževke je odlična za vtiranje proti revmatizmu. Tinktura iz šentjanževke je naraven, ročno izdelan, ekološki izdelek s področja Javorja. Jemlje se jo trikrat dnevno, pred obroki 19 kapljic v tekočini sobne temperature za težo 70 kg.

Šentjanževka se je uporabljala že v starem veku kot zdravilo za somatske in psihične bolečine. V starih kulturah je igrala šentjanževka pomembno vlogo, kajti na eni strani njen cvet s svojo obliko in barvo spominja na sonce. Začne cveteti okoli šentjanževega (24. junij) in ima takrat največjo vsebnost učinkovin – v današnjih časih do dva tedna prej, odvisno od nadmorske višine. Avtorji srednjeveške knjige o rastlinah so jo imenovali *Corona regia*. Šentjanževka se je od nekdaj uporabljala za zdravljenje ran in lajšanje bolečin. Ko nabiramo šentjanževo rožo, nam zaradi stika s cvetovi prsti pordečijo. Se pa rdečina s prstov enostavno spere z vodo. Značilno je, da v fazi stika z oljem in drugimi mediji izloči svoje zdravilne snovi tudi z značilno rdečo barvo.

POZOR! Ko nabirate šentjanževe cvetove, je bistveno, da jih v izbran medij vstavimo v čim krajšem času, saj nabrana izgublja

kakovost z vsako uro, dokler je ne vstavitve v medij. Posušena je le za barvanje žganja. Največji učinek doseže šentjanževa roža v šentjanževi tinkturi. Ko se jo uporablja v mazilih, prevzame barvo masti, iz katere izdelujemo mazilo, in rdeča mazila pomenijo, da so dodana kemična barvila. V mazilo iz šentjanževe rože dodamo v predpisanih količinah rastlinsko mast, šentjanževo olje in čebelji vosek. Šentjanževo olje izdelujemo iz kvalitetnega deviškega olivnega olja. Jaz dodam v liter deviškega olivnega olja od 400 do 500 cvetov, da dobi olje rdečo barvo, kar je znak, da je zdravilno. Kot sem napisal, je pomemben čas od nabiranja šetjanževe rože, cvetov do vstavitve v deviško oljčno olje. V mnogo prebranih knjigah o zeliščih nisem izvedel za to pomembno dejstvo o času nabiranja šentjanževih cvetov in vložitvi v izbrani medij. To sem izkusil prek lastnih izkušenj. V hribih smo jo nabirali in se zadržali v koči preko noči. Naslednji dan sem jo dal v šentjanževo olje in se čudil, da se olje ne obarva. Po dveh tednih sem olje precedil in v to olje dodal sveže zelišče in rezultat je bil viden.

Šentjanževka raste v zmernih klimatskih pasovih Evrope, zahodne Azije ter severne Afrike in je relativno močno razširjena. V drugih zmernih pasovih jo gojijo. Rada ima sončne lege na suhih apnenčastih ali prakamninskih tleh, zlasti na ledinah, ob robovih travnikov in gozdov, ob zidovih in poteh, približno do nadmorske višine 1500 m. Pri meni raste na travnikih, ker se le enkrat letno kosi, da vse rožice odcvetijo in odvržejo seme. Gojena šentjanževka ima večje cvetove, ni pa dokazano, da so bolj učinkoviti. Praviloma je najlepša med trnjem. Šentjanževo olje ima blagodejne učinke na opečeno kožo tako od sonca kot pri drugih opeklinah. Ne sme se jo uporabljati, se mazati z njo, preden gremo na sonce oziroma ko smo na soncu. Blagodejno pa deluje na kožo zvečer. Ko se z njo namažemo, dobimo lepo rjavo barvo. Po povratnih informacijah blagodejno vpliva na bolečine v križu. Zmasiramo si križ s šentjanževim oljem ali mazilom, si zavijemo zmasirano mesto, da ne umažemo srajce, pižame, postelje, in se pritisnemo s hrbtom na topel radiator ali drugo toplo stvar. Vztrajamo vsaj dvajset minut, da se šentjanževo olje vpije v kožo.

Še izvleček iz knjige, ki mi marsikdaj pomaga:

Zdravilna zelišča. Prirejeno po knjižici župnika Ivana Konzleja »chput und uchrut«, Ljubljana 1914, založila Katoliška bukvarna, tiskala Katoliška tiskarna.

Sv. Janeza roža (Jlypericum perforatum, Johanniskraut) raste po solnčnih bregovih, na zatrznjenih njivah, po jasah, senožetih in planinah. Te zeli je več vrst, najboljša je planinska, najslabša je vrsta, ki raste po močvirjih. Pravo šentjanževo rožo spoznaš na njenem soku.

Zmečkaj med prsti komaj razcveteli cvet in če se pokaže sok, rdeč kakor kri, je to zdravilna sv. Janeza roža. Čaj cvetja in listov očisti glavo, izčisti pljuča, želodec, ledvice in mehur. Če je voda krvava ali rdeča, vzemi vsako uro požirek tega čaja, ki pomaga pogostoma tudi za ščipanje in krvne krče.

Znano je sv. Janeza ali rdeče olje. Pripravi se: Zmečkaj nekaj pesti cvetja, deni ga v laško olje in postavi steklenico za deset dni na solnce, dokler ne pordi olje. Potem dodaj zopet par pesti zmečkanega cvetja, postavi posodo nazaj na solnce in ponovi to tri- do štirikrat, dokler ne postane olje živordeče.

Olje deluje: Ustavi vsak notranji ali zunanji prisad pri človeku in živini, ublaži hipno vsako bolečino opečenin in oparenja. Za hipno in splošno trganje pomaga utiranje olja, za koliko uživanje. Vsaka rana, bodisi od ubodca, reza ali odrgnjenja, se pozdravi hitro, če staviš nanjo v rdečem olju namočene krpice. Torej naj bi bilo to olje v vsaki hiši.

Če napadejo ljubko malo Miciko krči ali drapki (božjast), daj ji parkrat po žlički olja. Če ima poštena in pridna kokodaklja piko ali notranji prisad, če postaja po kotih in poveša rep, daj ji rdečega olja in kmalu bo zdrava.

Šentjanževe rože ni potrebno stiskati, le vstavimo jo v kvalitetno olivno olje, postavimo na toplo, ni nujno, da na sonce, in po štirih tednih pridobimo kvalitetno šentjanževo olje. Na naši ekološki zeliščarski kmetiji iz šentjanževe rože izdelujemo tinkture, mazila in šentjanževo olje. Posušeno dodamo v Javorsko čajno mešanico.

Obisk jubilantke Ivanke Jurič

Avtorica članka: Nada Pintar

26. 5. 2025 je 90. rojstni dan praznovala članica Društva upokojencev Šmartno, Ivanka Jurič.

Prostovoljke programa Starejši za starejše smo jo obiskale in ji čestitale ob visokem jubileju. Gospa Ivanka je pri svojih letih še zelo čila in zdrava. Rodila se je v Zgornji Jablanici v veliki družini, s svojimi sestrami in bratom se pogosto srečujejo. S pokojnim možem Marjanom sta si ustvarila dom v Mali Kostrevnici. Veliko časa je posvetila vzgoji otrok, varovala je tudi druge otroke, v Šmartnem je bilo zelo pozno organizirano varstvo v vrtcu, zato je kar nekaj mamicam prihranila skrbi glede varstva. Želimo ji še veliko srečnih dni med svojimi otroki, vnuki in pravnuki.

Ekskurzija v Kočevski Rog

Avtor članka: Jože Loc

Članice in člani Društva upokojencev Šmartno pri Litiji ter prostovoljci Točke za starejše smo se pred poletnimi počitnicami podali na še en vodeni izlet, in sicer v Kočevski Rog. Tam smo v senci obširnih gozdov in mogočnih dreves ter pod strokovnim vodstvom odkrivali žalostne kraje in se spominjali tragičnih dogodkov iz naše polpretekle zgodovine. Ob tem smo si ogledali še ostanke lesno-predelovalnega obrata Stara žaga in objemali več stoletij staro jelko, imenovano kraljica Roga.

Grobišče 3450 žrtev povojnih pobojev-Macesnova gorica, Kočevski Rog

Konec maja in prve tedne junija je minilo 80 let od dogodkov, ki so pri nas močno zaznamovali čas po drugi svetovni vojni, vse do današnjega dne. Gre za povojne poboje, v Sloveniji imamo registriranih več kot 700 prikritih grobišč. Vseh grobišč tudi v Rogu še niso odkrili. Rane, ki so jih ti dogodki povzročili, pa še zdaleč niso zaceljene. Za normalno socializiranega evropskega človeka, ki se je oblikoval in zrasel ob humanističnem in krščanskem izročilu, so bili ti poboji tako neciviliziran poseg v svet vrednot, da je še danes težko ubesediti tisto, kar ob tem čuti.

Najprej smo obiskali grobišče pod Krenom, kjer pa po raziskavah, ki so jih izvedli arheologi, ne ležijo posmrtni ostanki Slovencev. Po predmetih, ki so jih tam našli, lahko sklepamo, da tam po vsej verjetnosti ležijo posmrtni ostanki Hrvatov in Srbov. Ne ve se niti za število žrtev v tem grobišču. Do osamosvojitve je bil Rog območje, kamor navadni ljudje niso smeli zahajati. Ne tisti, ki bi tam želeli prižgati svečko v spomin na svojce, ne gobarji. Tisti, ki so to poskušali, so bili na postaji ljudske milice deležni najmanj nadležnih zaslišavanj. Tisti, ki so zagrešili zločin povojnih pobojev, so pač skušali čim bolj prikriti sledove.

V breznu pod Macesnovo gorico pa so se nahajali posmrtni ostanki 3450 žrtev poboja. Po izkopu se posmrtni ostanki teh žrtev sedaj nahajajo v enem od prostorov Komunale Kočevje in čakajo na dostojen pokop. Po predmetih, ki so jih tam našli, so arheologi ugotovili, da so pripadali Slovencem. Žrtve so bili moški v starosti od 15 do 25 let. Najštevilnejši so posmrtni ostanki v starosti od 20 do 25 let. Pri breznu pod Macesnovo gorico se je zgodil slovenski bratomor. Tisti, ki so ubijali, so ubijali tudi sebe. Že kmalu po tem dogodku so imeli številne težave. Mučili so jih nespečnost, napadi tesnobe, občutki krivde. Prizori zadnjih trenutkov življenja žrtev so jim prihajali v zavest znova in znova, do smrti. Duševne stiske so si največkrat lajšali s prekomernim pitjem alkohola. Temu so se pridružile posledice pitja, kot so družinsko nasilje, asocialnost, številne zdravstvene težave. Razmeroma zgodaj so umirali zaradi raka ali posledic alkoholizma. Nekaterim je to postalo takšno breme, da so si sami vzeli življenje. Tisti, ki so ostali, so bili pogreznjeni v bolezensko potrtost, nezmožni za vsako ustvarjalno delo in uporabniki psihiatrije do smrti. Zato so na nek čuden način tudi sami postali žrtve teh pobojev.

Izlet Pevskega zbora Zvon po koncu pevske sezone

Avtor članka: Jože Loc

Ko se začnejo poletne šolske počitnice, se običajno konča tudi naša pevska sezona. Preden se pred počitnicami za dva meseca razidemo, gremo pevke in pevci Zvona na naš tradicionalni enodnevni izlet. Tokrat ga je pripravila in odlično organizirala naša pevka Ana, odšli smo v okolico Ptuja in Haloze.

Že od septembra lani smo se pod vodstvom naše zborovodkinje Marije Celestina na vajah skrbno pripravljali na naše nastope. Začeli smo v Domu Tisje, kjer smo pred njihovimi varovanci večkrat zapeli v Črnem Potoku in Litiji. Sredi februarja smo imeli nastop na Blokah, že dober mesec kasneje pa smo pevke in pevce od tam gostili tudi mi na našem tradicionalnem koncertu v Šmartnem. Naš organizacijsko najzahtevnejši projekt letos pa je bila Zvonarijada, ko smo v začetku maja gostili šest pevskih zborov iz drugih mest v Sloveniji, ki nosijo ime Zvon. Izlet po zaključku pevske sezone je namenjen predvsem temu, da se razbremenimo naporov in skrbi preteklih mesecev.

ZOO-park prostoživečih živali Destrnik

Najprej smo se ustavili v občini Destrnik, kjer smo obiskali ZOO park prostoživečih živali v vasi Vintarovci. Park za živali je urejen na šestih hektarjih, na katerem domuje preko 100 vrst živali, med njimi so najštevilnejše ptice, nekaj je sesalcev, kot so lame, alpake, kenguruji, in še bi lahko našteval. Poslanstvo parka je skrb za ohranjanje ogroženih živalskih vrst.

Na poti proti Halozam smo se ustavili na mogočnem gradu Borl, ki se nahaja na vzpetini nad reko Dravo, ki je bil po prenovi odprt šele nedavno. Med drugo svetovno vojno je služil kot zbirališče za slovenske domoljube, od tam so jih kot izgnance pošiljali predvsem v Srbijo.

Kosilo so nam pripravili v gostišču Ob ribniku, ki se nahaja v občini Podlehnik v Halozah. Prišli smo ravno v času, ko je tam potekala veselica, prišlo je veliko ljudi od blizu in daleč, bilo je veselo. Glasbo je izvajalo več glasbenih skupin, tudi mi smo se v hitrih ritmih zavrteli na plesišču. Pevke in pevci Zvona na počitnice odhajamo zadovoljni, izpolnili smo vse naloge, ki smo si jih naložili na začetku sezone.

Razvojni center Srca Slovenije

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

NAGRAJENE FOTOGRAFIJE OBČANK IN OBČANOV S KOLESARSKE DIRKE PO SLOVENIJI

V sklopu 5. etape dirke Po Sloveniji 2025, ki je 8. 6. na ulice pripeljala impresivno število občanov in občank, smo organizirali natečaj za najboljšo kolesarsko fotografijo. Fotografija je morala biti posneta v Litiji ali Šmartnem pri Litiji in ujeti kolesarsko vzdušje.

Do roka smo prejeli 36 fotografij 15 različnih avtorjev. Vsi avtorji so prejeli simbolične kolesarske nagrade, ki so jih zagotovili Kolesarski servis Vidic, Razvojni center Srca Slovenije in Kolesarski klub Adria Mobil.

Komisija, ki je bila sestavljena iz treh članov (Andraž Šešok, Mojca Štepic, Tina Pregel), je najboljše tri fotografije izbrala na podlagi naslednjih kriterijev: kakovost, izvirnost, športni utrip, turistični utrip in vzdušje. Tri najboljše so bile izbrane na osnovi povprečja ocen vseh treh članov komisije.

Prav vsem avtorjem iskreno čestitamo in se zahvaljujemo za sodelovanje!

1. mesto: Ana Izlakar

2. mesto: Blažka Hauptman

3. mesto: Tomaž Požun

1. mesto: Ana Izlakar
Naslov fotografije: Kolesarska dirka Po Sloveniji
Lokacija: krožni promet v Šmartnem pri Litiji

2. mesto: Blažka Hauptman
Naslov fotografije: Tradicija na kolesarski dirki Po Sloveniji
Lokacija: Gradiške Laze

3. mesto: Tomaž Požun
Naslov fotografije: Kolesarska dirka
Lokacija: Litija

Mojca Štepic

PARTNERJI PROJEKTA ELEVATE PRVIČ SKUPAJ – USPEŠNO SREČANJE V SEVNICI

Ponosni smo, da imamo priložnost v vlogi vodilnega partnerja sodelovati v projektu ELEVATE, ki povezuje kar 17 projektnih partnerjev in 13 pridruženih strateških partnerjev iz celotne podonavske regije. Triletni projekt je bil odobren v okviru programa Interreg Podonavje, uradno pa se je pričel 1. 4. 2025. Prvo srečanje v živo smo skupaj z Občino Sevnica organizirali v Sevnici 6. in 7. 5.

Skupaj s partnerji iz desetih držav Podonavja želimo razviti **trajnostni model sodelovanja med različnimi ravnmi upravljanja za bolj vključujoče skupnosti**. Prilagojen bo lokalnim potrebam, a uporaben po celotni regiji. Glavni cilj projekta ELEVATE je okrepiti sodelovanje javnega, zasebnega in nevladnega sektorja ter v ospredje postaviti aktivno vlogo starejših in oseb z invalidnostjo pri oblikovanju rešitev, ki vplivajo na njihova življenja. Pod geslom »**Nič o nas brez nas**« bo projekt naslovil tudi širše družbene izzive, kot so staranje prebivalstva, migracije in podnebne spremembe. Pilotne rešitve bomo preizkusili na 12 območjih, tudi v Srcu Slovenije, kjer bomo v sodelovanju z Zavodom Oreli **nadgradili Točke za starejše** v Litiji, **Šmartnem pri Litiji** in Lukovici z novimi vsebinami in storitvami.

Udeležence je najprej nagovoril **Srečko Ocvirk**, župan Občine Sevnica, ki je v uvodnem pozdravu predstavil občino in njene aktualne pobude, s posebnim poudarkom na podpori ranljivim skupinam. Nato je zbrane pozdravila še **Mojca Štepic**, direktorica Razvojnega centra Srca Slovenije, ki je izrazila navdušenje nad skupno potjo, ki nas čaka. **Aleš Kenda**, sekretar na Ministrstvu za soli-

darno prihodnost, je udeležencem namenil spodbuden razmislek o izzivih starajoče se družbe. Poudaril je pomen tovrstnih pobud pri preprečevanju socialne osamljenosti in digitalne izključenosti ter spomnil, da staranje povezuje vse. Srečanje, ki ga je moderirala **Anita Molka** iz Razvojnega centra Srca Slovenije, se je nadaljevalo z uvodnimi predstavitvami organizacij vseh projektnih partnerjev, predstavitvijo projektnih pravil in začrtanih aktivnosti.

V popoldanskem delu je **Občina Sevnica** organizirala študijski obisk, na katerem smo partnerji spoznali več navdihujočih lokalnih dobrih praks. Najprej smo obiskali **Mladinski center Sevnica**, kjer sta **Mojca Pernovšek**, direktorica Javnega zavoda za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Sevnica, in **Nataša Rupnik** predstavili delovanje **Medgeneracijskega centra Posavje+**, ki s svojimi programi podpira duševno in telesno zdravje starejših.

Obisk se je nadaljeval s predstavitvijo **Mojce Sešlar**, vodje Oddelka za družbene dejavnosti na Občini Sevnica, **Irene Colner**, koordinatorke, in **Marjetke Smolič**, pomočnice direktorice Enote Sevnica, Centra za socialno delo Posavje. Predstavile so program »**Sopotniki**«, ki nudi brezplačne prevoze starejšim iz oddaljenih krajev in je med prebivalstvom zelo dobro sprejet. Zaključek študijskega obiska je potekal v Vrtcu Ciciban Sevnica in Osnovni šoli Ane Gale za otroke s posebnimi potrebami, kjer smo partnerji spoznali primere vključujoče vzgoje in izobraževanja v občini Sevnica.

Drugi dan je bil namenjen delavnici in predstavitvam s področja ustvarjanja bolj vključujočih skupnosti, ki ga je moderirala **Irina Panait** iz organizacije Urbasofia iz Romunije. Uvodoma je predstavila strategije komunikacije s skupnostmi, sledila pa je predstavitev **Simona Renerja** iz **Zavoda Oreli**, ki je predstavil slovensko dobro prakso iz Kamnika – program »**Točka za starejše**« in koordinacijsko platformo »Prostovoljec«. **Roman Rener** z Geodetskega inštituta Slovenije je navdihnil z »**Zgodbo petih prostorov**« – prostorsko strategijo za izboljšanje dostopnosti za osebe z invalidnostjo. Delavnico je zaključila **Damjana Pangerčič** iz ISG Amabilis s predstavitvijo ciljnega komuniciranja za družbeno aktivacijo starejših.

Za zaključek smo partnerji delali v skupinah, delili dobre prakse iz svojih lokalnih okolij in skupaj razmišljali, kako jih čim bolje predstaviti in širiti. Takšna izmenjava je okrepila medsebojno učenje in povezovanje. Prek spleta je udeležence nagovoril tudi **Johannes Gabriel**, predstavnik organa upravljanja programa Interreg Podonavje, ki spremlja izvajanje projekta. Partnerjem je namenil toplo dobrodošlico, na kratko predstavil program ter poudaril, da sta sodelovanje in timsko delo ključna za uspešno uresničevanje projektov v podonavski regiji.

Dvodnevno srečanje je potrdilo skupno zavezanost projektu ELEVATE, ki si prizadeva za bolj vključujoč razvoj in boljše življenje starejših in invalidov v podonavski regiji. Prineslo je veliko dobrih idej in trdno podlago za uspešno nadaljnje sodelovanje. Za več informacij nas lahko kontaktirate na anita.molka@razvoj.si ali nas pokličete na **01 896 27 10**.

Projekt podpirajo občine Litija, Šmartno pri Litiji, Kamnik in Lukovica.

Več o projektu: https://srce-slovenije.si/predmet/elevate/

Anita Molka

URADNI ZAČETEK MEDNARODNEGA PROJEKTA HUMAN ZA BOLJŠO KAKOVOST ŽIVLJENJA STAREJŠIH

Z majem se je začel projekt HUMAN – Zdravstvo 5.0 za podporo preoblikovanju regij, ki se izvaja v okviru programa Interreg Europe. Projekt vključuje partnerje iz osmih evropskih regij, njegov cilj pa je izboljšati zdravstvene politike in storitve za starejše ter osebe z invalidnostjo.

Projekt spodbuja uvajanje inovativnih rešitev na področju **e-zdravja, izboljšanje dostopnosti storitev, krepitev digitalne pismenosti** ter **razvoj oskrbe**, ki v ospredje postavlja posameznika. V projektu sodelujemo kot eden od dveh slovenskih partnerjev – skupaj z nami sodeluje še **Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani** (Oddelek za multimedijo), podporo pa je že potrdilo tudi **Ministrstvo za zdravje RS**.

S ponosom nadaljujemo delo na področju skrbi za starejše, ki je ena od naših osrednjih prioritet. Projekt nam bo omogočil tesnejše sodelovanje z občinami, zdravstvenimi domovi, domovi za starejše ter podjetji, ki razvijajo inovativne rešitve za zdravstveno oskrbo.

Sredi maja je potekalo tudi **uvodno spletno srečanje vseh partnerjev**, na katerem smo predstavili organizacije in regije, si izmenjali pričakovanja ter se dogovorili o naslednjih korakih. Vodilni partner ERNACT iz Irske je predstavil osnovno strukturo projekta, razdelitev nalog in časovni načrt aktivnosti.

V prihodnjih mesecih nas čakajo pomembni začetni koraki. Do jeseni bomo v vseh regijah oblikovali **regionalne skupine deležnikov**, s katerimi bomo razpravljali o potrebah, obstoječih praksah in možnih izboljšavah na področju oskrbe starejših in invalidov. Pripravili bomo tudi **analizo stanja** na področju zdravstvenih storitev in oskrbe, s poudarkom na dostopnosti, vključevanju digitalnih rešitev ter vlogi lokalnih skupnosti.

Pomemben del projekta predstavljata tudi **zbiranje in izmenjava dobrih praks**, ki bodo služile kot izhodišče za prenos inovativnih rešitev med sodelujočimi državami. **Prvo srečanje partnerjev v živo** bo potekalo **septembra na Irskem**, kjer bomo predstavili prve rezultate analiz. Ob tem bo organiziran tudi študijski obisk, namenjen ogledu dobrih praks na terenu. Srečanja se bodo lahko udeležili tudi deležniki, ki želijo aktivno sodelovati pri iskanju rešitev za pravičnejše in dostopnejše zdravstvene storitve. Med potencialnimi deležniki, za katere bi bile izbrane dobre prakse še posebej zanimive za nadaljnjo uporabo v lokalnem okolju, sta tudi **Dom Tisje** in **Zdravstveni dom Litija**.

Projekt HUMAN ne gradi le evropskega sodelovanja, ampak tudi konkretno prispeva k razvoju rešitev za bolj kakovostno, dostopno in pravično zdravstveno oskrbo za vse, še posebej pa za tiste, ki so pogosto spregledani.

Več informacij o projektu najdete na uradni spletni strani www.interregeurope.eu/human ter na https://srce-slovenije.si/predmet/human/.
Za dodatne informacije smo vam na voljo tudi na e-naslovu anita.molka@razvoj.si ali po telefonu na 01 896 27 10.

Anita Molka

ZAKLJUČNA KONFERENCA V PALERMU SIMBOL USPEŠNO ZASNOVANEGA IZOBRAŽEVANJA ZA STROKOVNJAKE S PODROČJA TURIZMA

Razvojni center Srca Slovenije se je kot sodelujoči partner na projektu HyPro4ST – Inovacije trajnostnega turizma s hibridnim projektnim vodenjem udeležil partnerskega srečanja in končne konference, ki sta potekala med 14. in 16. 5. v Palermu na Siciliji.

14. 5. smo s projektnimi partnerji razpravljali o zadnjih ključnih korakih za uspešen zaključek projekta, pri katerem je bila v ospredju certifikacijska shema, pripravljena s strani mednarodne certifikacijske hiše TUV Austria servis, d. o. o., v okviru katere bodo strokovnjaki s področja turizma, ki bodo uspešno opravili krovni izpit na spletni platformi HyPro4ST, brezplačno pridobili mednarodno priznan certifikat, ki bo dokazoval njihovo pridobljeno znanje s področja trajnostnega, hibridnega, digitalnega, kreativnega in podjetniškega vodenja projektov na področju turizma.

Obsežno izobraževanje so zasnovale fakultete iz petih držav Evropske unije, med njimi tudi Ekonomska fakulteta v Ljubljani v sodelovanju z drugimi partnerji, ki imajo izkušnje na področju trajnostnega turizma. Z izobraževanjem želimo opolnomočiti posameznike, zaposlene v sektorju turizma in vse tiste, ki bi to želeli postati. V Sloveniji smo podelili že 83 certifikatov o uspešno opravljenem spletnem izobraževanju HyPro4ST, kar omogoča, da posamezniki v naslednjem koraku pridobijo tudi krovni certifikat, ki ga podeljuje TUV Austria servis, d. o. o. Ta temelji na mednarodno sprejetem postopku certificiranja in je na voljo od meseca junija naprej.

Z nami so potovali tudi trije na novo certificirani projektni managerji, ki so uspešno zaključili izobraževalni program HyPro4ST, to so Petra Marinko, podjetnica, lastnica in ustanoviteljica podjetja različnih blagovnih znamk NABIE, NABIE S, ABIE S, ABIE S TRU in MINKA, Nataša Mahkovic, turistična ponudnica iz Šmartnega pri Litiji, lastnica nastanitve Na Gmajni pr' Angležu, ter Marko Grgurič z Ministrstva za naravne vire in prostor.

15. 5. so za certificirane projektne managerje iz šestih držav Evropske unije organizirali strokovno ekskurzijo, obiskali so socialno podjetje, restavracijo Moltivolti, ki promovira hrano kot orodje za spodbujanje dialoga med različnimi kulturami. Poleg tega deluje kot coworking prostor in živ laboratorij, kjer je raznolikost ključna vrednota, vsako srečanje pa priložnost za učenje. Restavracija je prostor, kjer se socialna vključenost prepleta s sodobno mediteransko kuhinjo.

V popoldanskem delu ekskurzije so si udeleženci ogledali še AR in VR turistični produkt interaktivnega muzeja MuST23. Ta interaktivna simulacija obuja spomine na pokol iz leta 1992, v katerem je življenje izgubil sodnik Giovanni Falcone, ki se je boril proti mafiji, ki je na otoku delovala podtalno.

Srečanje se je zaključilo s svečano konferenco, na kateri je vodilni partner Sustainable City Greece predstavil celoten potek vodenja projekta ter rezultate, ki smo jih razvili za našo ciljno skupino. Na zaključni konferenci so dobili besedo tudi drugi strokovnjaki s področja turizma, ki so spregovorili o dodani vrednosti izobraževalnega programa HyPro4ST ter njegovi prenosljivosti na različna področja. Med njimi so bili profesorji antropologije in geografije, podjetniki v agro-turizmu, novinarji, svetovalci za trajnostni turizem ter soustanovitelji podjetja Addiopizzo Travel. Veseli nas, da smo s projektom v lokalno in nacionalno okolje pripeljali visoko kakovostno izobraževalno vsebino, ki je zdaj dostopna vsem preko naše spletne učilnice na strani HyPro4ST. V imenu Razvojnega centra Srca Slovenije vas prijazno vabimo, da izkoristite priložnost in se brezplačno vključite v izobraževanje tudi vi.

Jasna Presečki

Iz dela RKS OZ Litija

Avtor članka: RKS OZ Litija

19. državno preverjanje znanja prve pomoči za osnovnošolce

V soboto, 10. 5. 2025, se je ekipa PŠ Dole pri Litiji udeležila 19. državnega preverjanja znanja iz prve pomoči za osnovnošolce, ki je potekalo v Črnomlju. Preverjanje je potekalo na OŠ Mirana Jarca Črnomelj, delovišča so bila razporejena v okolici. Po uvodnih nagovorih župana Občine Črnomelj, g. Andreja Kavška, in predsednice RKS OZ Črnomelj, ge. Ljudmile Kocjan, je sledil kulturni program. Sledile so še spodbudne besede generalne sekretarke RKS, ge. Cvetke Tomin, ter navodila strokovne vodje preverjanja, ge. Jakopič Aškerc.

Ekipe so se pomerile v teoretičnem znanju ter na več delovnih mestih, kjer so učenci pokazali svoje znanje tudi v praksi. Realistično pripravljeni scenariji so predstavljali zanimiv izziv in stik z marsičim, kar jih lahko doleti pravzaprav vsak dan.

Po končanem preverjanju je učence in mentorje čakalo okusno kosilo. Med čakanjem na rezultate je za kulturni program poskrbela Otroška folklorna skupina Dragatuš, ki je navdušila z belokranjskimi plesi.

Največ znanja je letos pokazala ekipa prve pomoči iz OŠ Šempeter v Savinjski dolini, ekipa PŠ Dole pri Litiji je zasedla 4. mesto. Učencem in mentorici smo čestitali za dosežen uspeh. Na državnih preverjanjih prve pomoči niso pomembni pokali in priznanja niti nagrade, največ štejejo vsekakor znanje in izkušnje, ki jih mladi tako pridobijo, in predvsem dejstvo, da lahko med seboj izmenjujejo izkušnje, da se družijo in tkejo nova prijateljstva.

Nagradni izlet, 30. 5. 2025
Tako kot vsako leto smo tudi letos učence, ki so se udeležili preverjanja znanja iz prve pomoči, njihove mentorje in ostale sodelujoče povabili na nagradni izlet, ki smo ga organizirali 30. 5. 2025. Na pot smo se odpravili iz Dol pri Litiji, preko Gabrovke, Šmartna pri Litiji in Litije proti morju. Vmes smo naredili postanek na postajališču Lom, kjer smo otrokom razdelili malico. Nato smo se odpeljali v Lucijo, kjer smo bili v piceriji Santalucia dogovorjeni za kosilo. Po kosilu je bil čas za podelitev priznanj ekipam, udeležencem, njihovim mentorjem in prostovoljcem za sodelovanje na 24. območnem preverjanju znanja prve pomoči. Po uradnem delu smo se odpravili v Portorož, kjer so imeli učenci s svojimi mentorji nekaj prostega časa. Prijetne temperature so bile dovolj, da so se nekateri učenci že kopali v morju. Po prijetno preživetem dnevu smo se domov vrnili v večernem času.

Z vozički do krznarja
Na prijazno povabilo Doma Tisje smo se v sredo, 28. 5. 2025, udeležili njihovega tradicionalnega izleta z vozički do Krznarja. Zahvaljujemo se prostovoljki krajevne organizacije Konjšica, ki se je odzvala povabilu.

Krvodajalstvo
Ob dnevu slovenskega krvodajalstva, ki ga obeležujemo **4. 6.**, se zahvaljujemo vsem krvodajalcem za darovano kri, za nesebično pomoč drugim do boljše in zdrave prihodnosti. Kri je nenadomestljivo zdravilo, pri zagotavljanju krvi pa si lahko pomagamo le ljudje med seboj. Za nemoteno preskrbo s krvjo vsak dan v povprečju potrebujemo 350 darovalcev. Krvodajalske akcije potekajo nemoteno, še vedno pa velja, da se je za odvzem potrebno vnaprej naročiti.

14. 6. vsako leto države po vsem svetu praznujejo **svetovni dan krvodajalcev**. Namen praznika je širiti zavedanje o pomembnosti varne krvi in krvnih pripravkov ter se zahvaliti vsem prostovoljnim krvodajalcem, ki s svojim nesebičnim dejanjem rešujejo življenja.

Hvala vsem, ki dnevno rešujete življenja, vračate zdravje in pomagate nadaljevati plemenito tradicijo slovenskega krvodajalstva!

KRI REŠUJE ŽIVLJENJA.

MOJA KRI – VARNA KRI

ZAME, ZATE, ZA VSAKOGAR

Daj majhen delček sebe za dobro drugega.

RKS Območno združenje Litija vabi krvodajalke in krvodajalce, da se udeležijo krvodajalske akcije, ki bo

31. 7. 2025

od 7.00 do 13.00

v prostorih OŠ Gradec v Litiji.

Na krvodajalsko akcijo se lahko naročite 7 dni pred akcijo na tel. št.

051 389 270 ali 030 716 796 ali 051 671 147.

**KRI je nenadomestljivo zdravilo,
pri zagotavljanju krvi pa si lahko pomagamo le ljudje med seboj.**

Vljudno vabljeni!

RKS OZ LITIJA

Pleh Sava Fest 2025 v Radečah

Avtorica članka: Staša Čertalič

Člani Pihalnega orkestra Litija smo se odzvali povabilu organizatorja Pleh Sava Fest 2025, ki je potekal 21. 6. v Radečah. Parade so se poleg organizatorja, Pihalnega orkestra radeških papirničarjev, udeležili tudi Vaška godba Vrha nad Laškim, Godba Slovenskih železnic in mi ter skupine mažoretk iz Radeč, Novega mesta in Nacionalni mažoretni ansambel Slovenija. Po koncu parade smo se zbrali na bregu Save in združeno zaigrali še tri koračnice.

Sobotno popoldne smo člani Pihalnega orkestra Litija zaključili z vožnjo na splavu po akumulacijskem jezeru. Zaigrali smo še nekaj koračnic in tako popestrili vožnjo tudi ostalim turistom. Več utrinkov z dogodka si lahko ogledate na Facebook strani Pihalnega orkestra Litija.

Pihalni orkester Litija je bil ustanovljen leta 1880, tako da letos praznujemo 145 let delovanja. Člani smo ponosni, da tradicijo pihalnih orkestrov vsa leta ohranjamo tudi v Litiji in Šmartnem pri Litiji. Poleg tradicionalne prvomajske budnice, novoletnega koncerta ter poletne javne vaje pred Mestnim muzejem Litija se vedno z veseljem odzovemo vabilom na različne dogodke. V dveh letih smo izvedli 31 nastopov.

Člani Pihalnega orkestra Litija vam želimo prijetne poletne dni.

Društva – eno zadnjih lepil naše družbe

Avtor članka: Stičišče Središče

V času, ko nas tempo vsakdanjika pogosto prehiteva, ko se stik z drugimi seli v digitalne svetove in ko se zdi, da vsak skrbi predvsem zase, društva ostajajo eden zadnjih prostorov pristne človeške povezanosti. So prostor, kjer ni pomembno, kaj imaš, temveč kdo si. Četudi morda meniš, da trenutno res nimaš časa za aktivno udejstvovanje, lahko pogledaš na to z vidika investicije vase: v svoje talente, duševno odpornost in povezanost, ki te ohranjajo prizemljene. Če še ne sodeluješ v nobenem društvu, poglej na lokalne oglasne deske ali pa pobrskaj po imeniku – zagotovo najdeš kaj zase.

V društvu lahko razvijaš svoje talente, ustvarjaš z drugimi, se družiš in postaneš del nečesa večjega. Ni treba, da vodiš projekte, organiziraš velike dogodke ali vsak dan preživiš ure v sejnih sobah. Dovolj je ena ura tedensko – in tudi ta ura ni nujno namenjena aktivnemu vodenju. Dovolj je že tvoja prisotnost, dobra volja in pripravljenost prispevati po svojih močeh. Lahko si del ekipe, ki pomaga, prispeva idejo ali pa le pride in sodeluje. Ni treba, da si vedno v ospredju. Nekaj predlogov, kje vse lahko sodeluješ v naši regiji, lahko najdeš tukaj:

CENTRALNI REGISTER DRUŠTEV

Investicija vase in v okolje

Sodelovanje v društvu je investicija vase. Pridobiš občutek, da nekaj zmoreš, da prispevaš. Ljudje te začnejo prepoznavati kot nekoga, ki spada v lokalno skupnost – ker tam si, ker sodeluješ. Ob tem pa raste tudi tvoja socialna mreža, kar pomeni, da nikoli ne ostaneš čisto sam – ne pri idejah, ne pri izzivih, ne pri praznovanjih.

Pomembno je poudariti, da se ni treba vključevati le v humanitarne organizacije – lahko se pridružiš pevskemu zboru, kulturnemu društvu, športni sekciji, turistični organizaciji, društvu, ki ureja okolico, ali pa ustvariš nekaj čisto novega. Pomembno je le, da začneš. Po svojih močeh.

Zakaj je sodelovanje pomembno?

Zakaj? Ker se tam, kjer ljudje niso povezani, kakovost bivanja hitro zniža. Pojavljajo se nezaupanje, izolacija, strah, včasih celo delinkvenca. Skupnost, ki diha skupaj, pa ustvarja prostor, kjer se počutimo varne, sprejete in svobodne. In k temu lahko prispeva vsak izmed nas – z malo časa, veliko srca in pripravljenostjo biti del skupnosti.

V društvih ni popolnosti – so pa pristnost, skupnost in možnost, da damo nekaj od sebe – in pogosto dobimo še veliko več.

Koncert Fletno poletno

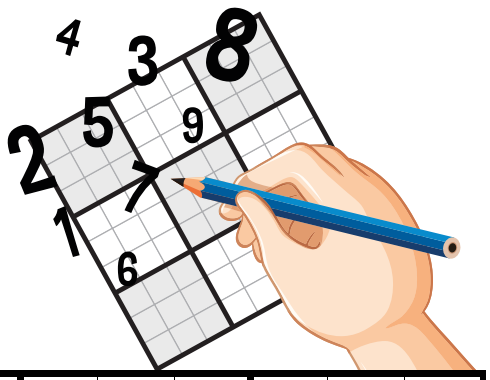
Avtorica članka: Zala Kokalj

V poletnih temperaturah kulturnega doma smo tamburaši v petek, 6. 6., s številčno posadko zapluli proti poletju.

Po dolgem času se nam je stožilo po najlepših poletnih melodijah, pa smo pljunili v roke in jih izbrskali iz omar. Na oder smo zasidrali čisto pravo ladjo, raztegnili ribiške mreže in posuli školjke, nato pa vkrcali razširjeno posadko. S seboj smo prvič vzeli celoten podmladek orkestra, z nami pa so pluli še Darko Vidic in Moška vokalna skupina Lipa pod vodstvom Matevža Vidica. Manjkal ni niti čisto pravi kapitan, da smo si varno utirali pot med morskimi valovi. Publika je uživala, mi pa tudi, in na koncu smo skupaj prispeli do želenega cilja – poletnega oddiha. Za tamburaše bo letos krajši kot sicer, saj v avgustu organiziramo seminar, septembra pa se odpravljamo na tekmovanje v Novi Sad. In če še malo ostanemo pri morski tematiki, vmes bomo dobili tudi čisto novega kapitana. Komaj čakamo, da vam ga predstavimo.

Zabavni kotiček Sudoku

2	4		7			9		1
				4				
7	9		2	1				
1								
	7	3				1	4	
								7
				3	1		6	2
				6				
9		2			5		1	8

Seznanitev pripadnikov za zaščito, reševanje in pomoč (ZRP) ob nesreči vojaškega zrakoplova

Avtor članka: Domen Rozman

Inštruktorji in pripadniki letališke gasilske službe 107. letalske baze Slovenske vojske vojaškega letališča v Cerkljah ob Krki so v začetku junija izvedli seznanitev pripadnikov lokalnih enot ZRP s postopki varnega pristopa gašenja in reševanja ob nesreči vojaškega zrakoplova. Poudarek pri usposabljanju je bil na seznanitvi odgovornih oseb s postopki varnega ukrepanja in pristopa ob nesreči vojaškega zrakoplova, ki se v skladu z načrti aktiviranja prve odzovejo na terenu.

Program seznanitve je obsegal:
- predstavitev delovanja 107. LEBA,
- predstavitev posameznih sklopov letala z viri nevarnosti za reševanje – katapultni sedeži,
- predstavitev nevarnosti na vojaškem letalu – oborožitev,
- prikaz reševanja pilota,
- prikaz gašenja letala.

Usposabljanje je bilo organizirano v okviru Skupne občinske uprave občin Dol pri Ljubljani, Litija, Šentrupert, Šmartno pri Litiji in Trebnje na pobudo prisotnih (https://www.dol.si/sl/news/predavanje-na-temo-izvajanja-operativnih-postopkov-lokalnih-enot-zrp-ob-nesreci-zrakoplova.html) za izvedbo praktičnih vsebin. Praktične seznanitve se je udeležilo preko štirideset pripadnikov iz občin Dol pri Ljubljani, Litija, Ljubljana, Logatec, Šentrupert, Šmartno pri Litiji in Trebnje.

Foto: Miha Kranjc

Rokometno društvo Herz Šmartno

ROKOMETNI TABOR PACUG 2025: PET DNI ŠPORTA, ZABAVE IN MORSKIH DOGODIVŠČIN

V času od 25. do 29. 6. 2025 je Rokometno društvo Herz Šmartno uspešno izvedlo tradicionalni **rokometni tabor v Pacugu**. Pet nepozabnih dni je ob morju preživelo 36 otrok in 7 mentorjev, ki so skupaj stkali nova prijateljstva, utrjevali rokometne veščine in poskrbeli za obilo zabave.

Prvi dan: prihod in spoznavanje
Na praznično sredo, 25. 6., smo se udeleženci vkrcali na avtobus in se polni pričakovanj odpravili proti otroškemu letovišču v Pacugu. Pot je minila hitro in ob prihodu smo se razporedili po sobah, razpakirali in že uživali v prvem skupnem kosilu.

Popoldne je minilo v znamenju osvežitve v morju, večer pa je bil namenjen predstavitvi skupin, ki smo jih poimenovali, ocenili in tudi nagradili. Dan smo zaključili s tombolo »Paci«, na kateri so imeli srečo David, Tim in Matjaž.

Drugi dan: gibanje, rokomet in znanje
Dan smo začeli z jutranjo telovadbo pred zajtrkom, sledila sta pospravljanje sob in odhod na plažo. Po morskih radostih in kosilu se je odvijal interni rokometni turnir. Večer je popestril **zabavni kviz**, ki je združil vprašanja iz rokometa in splošnega znanja. Otroci so se pri tem zabavali, a tudi veliko naučili.

Tretji dan: športni izzivi in filmski večer
Pod budnim očesom mentorja Žige se je dan začel z vadbo, sledil pa je bogat športni program z rokometnimi tekmami in igro med dvema ognjema. Po popoldanskem kopanju je sledil še težko pričakovani turnir v **»štrbunku«**, na katerem je zmagal Filip. Večer smo zaključili v prijetnem vzdušju ob filmskem večeru, ki je pomiril razigrane misli pred spanjem.

Četrti dan: mentorji proti otrokom
Predzadnji dan je bil ponovno aktiven – dopoldne smo izvedli turnir v odbojki in vodne igre, ki so prinesle veliko smeha in navdušenja. Vrhunec dneva je bila tradicionalna **tekma mentorjev proti otrokom**, na kateri sta se pokazala pravi športni duh in borbenost vseh udeležencev. Večer smo zaključili s podelitvijo priznanj najboljšim posameznikom in srečelovom, pri katerem ni nihče ostal praznih rok.

Zadnji dan: slovo in zahvala
Nedeljsko dopoldne smo namenili pospravljanju, pakiranju in zadnjim skupnim trenutkom. V Šmartno smo se vrnili polni lepih vtisov, nasmehov in nepozabnih spominov.

Dragi rokometaši in rokometašice!

Z vami smo preživeli čudovitih pet dni, za kar se vam iz srca zahvaljujemo. Upamo, da ste tudi vi uživali prav tako kot mi – ali še bolj – in se že veselimo naslednjega tabora, ki bo še bolj pester, zabaven in poln športnega duha!

Mentorji RD Herz Šmartno:
Aleš, Jože, Jani, Katjuša, Tim, Urban in Žiga

Ernest Mrzel in Urban Jerina

ROKOMETNO DRUŠTVO HERZ ŠMARTNO – ISKRENA ZAHVALA OB KONCU USPEŠNE SEZONE

Sezona 2024/25: trdo delo, ekipni uspehi in športna rast
V vseh kategorijah – od najmlajših pa vse do članske ekipe, ki nastopa v 1. B ligi – smo beležili velik napredek. Naši mladi igralci in igralke so skozi celotno sezono rasli tako v igri kot v karakterju. Veseli nas, da nismo skupaj gradili le igralcev, temveč tudi dobre ljudi.

Iskrena hvala našim podpornikom!
Ob zaključku se želimo iskreno zahvaliti vsem, ki so omogočili, da rokomet v Šmartnem živi in se razvija:

- **sponzorjem in donatorjem**, ki s svojo podporo omogočate treninge, opremo, prevoze in številne dejavnosti društva;
- navijaški skupini Krokarji, ki je z neomajno energijo in bobni pričarala pravo športno vzdušje;

- vsem navijačem in prijateljem kluba, ki ste nas bodrili s tribun in spodbujali tudi v težkih trenutkih;
- **staršem mladih igralcev**, ki z razumevanjem, logistično podporo in pozitivno energijo tvorite neprecenljivi del rokometne družine;
- **trenerski ekipi**, ki predano skrbi za športni razvoj in osebno rast otrok in mladih;
- **delovni skupini društva**, ki z ogromno prostovoljnega dela poskrbi, da vse poteka tekoče – od organizacije tekem, zapisnikarjev, prevozov, do priprave dvorane in dogodkov.

Pogled naprej
Z optimizmom zremo v novo sezono. Pred nami so novi izzivi, nove generacije in nove priložnosti. Rokomet v Šmartnem ostaja več kot le šport – je skupnost, strast in način življenja. Z vašo podporo bomo tudi v prihodnje rasli – na igrišču in izven njega.

Hvala, ker soustvarjate zgodbo našega kluba. Hvala, ker ste del **rokometnega srca Šmartna!**

Vabljeni na Dan rokometa 29. 8. na prenovljeno igrišče pri OŠ Šmartno pri Litiji!

Rokometno društvo **HERZ Šmartno** z veseljem vabi vse **ljubitelje športa, učence, starše in krajane**, da se nam pridružite na **praznovanju Dneva rokometa**, ki bo potekalo na **prenovljenem igrišču pri Osnovni šoli Šmartno pri Litiji**.

KDAJ: petek, 29. 8. 2025
KJE: Igrišče pri OŠ Šmartno pri Litiji

Dogodek bo obeležen z raznovrstnimi **športnimi aktivnostmi, rokometnimi tekmami vseh selekcij RD HERZ ŠMARTNO, druženjem in zabavnim programom za vse generacije**. To bo priložnost, da skupaj proslavimo šport, gibanje in našo skupnost.

Poskrbljeno bo tudi za **pijačo, jedačo in spremljevalne aktivnosti**, zato vabljeni, da dan preživite v **sproščenem in športnem vzdušju**, skupaj z nami!

Vse podrobne informacije o programu boste sproti našli na naši **Facebook** in **Instagram** strani.

»Borimo se za Šmartno!«

Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV

Prispevki za objavo v Krajevnih novicah morajo vsebovati naslednje:

naslov, navedbo avtorja, odebeljen prvi odstavek, smiselno strukturirano besedilo, celotna dolžina članka naj ne presega 3/4 strani (pisava Times New Roman 12, razmik med vrsticami 1,5 – članek je lahko daljši po predhodnem dogovoru z uredništvom), posebej priložene slike čim večje ločljivosti (ne prilepljene v Word). Želje v zvezi z oblikovanjem članka naj bodo zapisane na koncu dokumenta v rdeči barvi.

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Staretov trg 12, 1275 Šmartno pri Litiji
T: 00386 1 898 78 67
E: info@bogensperk.si

Šmartno pri Litiji, 30. 12. 2021

Na podlagi 13. člena Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Bogenšperk (Uradni list RS, št. 202/20), 8. člena Statuta Javnega zavoda Bogenšperk in predhodno pridobljenem soglasju Uredniškega odbora Krajevnih novic, izdajam naslednji

SKLEP O DOLOČITVI CEN PLAČLJIVIH VSEBIN V OBČINSKEM GLASILU OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJI KRAJEVNE NOVICE

1. člen
Cenik zakupljenega prostora

notranja stran - cela stran	260,00 €
notranja stran - polovica strani	150,00 €
notranja stran - četrtina strani	80,00 €
notranja stran - osmina strani	50,00 €
zahvala	36,00 €
notranja stran - cm^2	1,50 €
zadnja stran - ovitek	+100 %

Vse navedene cene ne vsebujejo davka na dodano vrednost (DDV). Zavod je zavezanec za DDV.

2. člen
Oblikovanje in oddaja oglasa

Določijo se sledeči pogoji za objavo:

-oglasi se objavljajo izključno v barvnem tisku.

-oglas mora biti oblikovan v skladu s predpisanimi dimenzijami:

- cela stran: 190 x 267 mm;
- polovica strani pokončno: 92,5 x 267 mm;
- polovica strani ležeče: 190 x 131 mm;
- četrtina strani: 92,5 x 131 mm.

Oglas mora biti v skladu s tehničnimi zahtevami:

- barvni prostor CMYK;
- 300 DPI za JPG;
- vektorsko oblikovan oglas v: .PDF, .CDR, .EPS ali .AI tudi v CMYK barvni prostor.

3. člen
Zahvala

Objave zahval so izključno v črno-belem tisku.
Obseg besedila mora biti primeren za velikost objave.
Priložena fotografija mora biti primernih dimenzij in v visoki resoluciji (najmnaj 300 DPI).

4. člen
Ostale določbe

Plačljive vsebine je potrebno oddati v elektronski obliki na elektronski naslov uredništva: krajevnenovice@bogensperk.si.
Za resničnost objavljenih podatkov odgovarja naročnik.
Uredništvo si pridržuje pravico do zavrnitve objave plačljive vsebine, v kolikor ta ni v skladu s Slovenskim oglaševalskim kodeksom.
V kolikor želi naročnik odpovedati objavo, mora to storiti najpozneje na dan roka za oddajo prispevkov posamezne številke glasila Krajevne novice.

5. člen
Končna določba

Cenik začne veljati s 1. 1. 2022

Javni zavod Bogenšperk
direktor
Peter Avbelj

ZDRAVA PREHRANA MED DOPUSTOM – užitek brez slabe vesti

Poletje je tu – čas za natikače, kopalke in... sladoled trikrat na dan? Skoraj! Dopust je za počitek, a to ne pomeni prehranske anarhije. Tudi med počitnicami lahko jemo dobro, uživamo v lokalni hrani, spimo kot medvedi in se počutimo odlično. Kako?

Naj vam bo lažje že doma

K prtljagi dodajte še mini prehranski načrt,
(ampak brez kompliciranja, prosimo!):
nekaj oreščkov, mogoče jogurt
in
nožek za sadje
(ampak preverite, če gre v ročno prtljago!).

"Sam en' grižljaj pa res!"

Dopust je čas, ko je "samo en grižljaj" večji kot naša glava. In prav je tako – hrana je del doživetja! A če vsak grižljaj spremlja stavek "saj bom doma spet pazil", je mogoče čas za mini notranji dialog.
Bodimo iskreni:
nam bo res tako zelo žal, da smo pojedli tisto morsko rižoto?
Če ne – potem uživajte in se ne sekirajte.

Hrana na poti: izberite pametno (brez solz)

Ko vas iz vsakega kota postajališča gledajo ocvrte skušnjave, poskusite ostati zbrani. Sadna solata, sendvič s polnozrnatim kruhom ali jogurt z manj sladkorja so investicija v to, da vam ne bo slabo v/na avtu, trajektu, avionu.

Sladke jedi: naj bo vsak dan malo praznik, ne pustni torek

Sladoled? Seveda. Vsak dan? Morda ne 3x. Razmisli o alternativah: sadje z jogurtom, smoothie z banano in jagodami, ali pa kar lubenica – kraljica poletja.

Gibanje brez drame

Nihče ne pričakuje, da boste na dopustu tekli maraton.
A sprehod ob obali, plavanje v morju, skok v jezero ali kolesarjenje
po novem terenu? Vse šteje.
In če si po tem privoščite burger – naj bo to zaslužena zmaga, ne razlog za slabo vest.

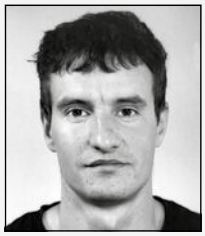
Spanje: ker smo brez spanja kot lačen zombi

Spanje ni zapravljanje dopusta, temveč najboljši brezplačen "reset".
In veš kaj?
Naspan človek lažje izbere jabolko namesto čipsa
(no, skoraj.)

Jej, kar ti srce poželi – a poslušaj želodec

Lokalna kuhinja je ponavadi okusna in raznolika: sveže ribe, dišeča zelišča, nenavadne kombinacije, ki jih doma ne bi nikoli poskusili. Skrivnost? Jejte počasi, poslušajte svoje telo in prenehajte, ko ste siti. Ne zato, ker "ne smete več", ampak ker – iskreno – ne želite ležati uro in pol kot razvalina.

Na dopustu naj vam ne delajo preglavic ne tehtnica, budilka ali slaba vest.
Dajte telesu, kar rabi: (uravnoteženo) hrano, gibanje, spanje – in seveda sladoled za dušo.
Imejte krasno poletje!

Ne jočite ob mojem grobu, tam me ni.
Sem v vetru, ki šelesti med drevesi,
sem v soncu, ki vas greje,
sem v dežju, ki nežno poljublja zemljo.
Sem v spominih, ki ostajajo za vedno.
(Mary Elizabeth Frye)

ZAHVALA
BLAŽ DREMELJ

4. 1. 1986–3. 6. 2025

Iskreno in iz srca se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani ob izgubi našega dragega sina, brata, strica in prijatelja Blaža.

Vaša prisotnost, izrečene besede tolažbe, iskreno sožalje, darovane misli, sveče in cvetje so nam pomenili neizmerno oporo. Hvala vsem, ki ste se z nami poslovili od Blaža ter mu na zadnji poti izkazali spoštovanje in ljubezen.

Posebna zahvala gre tudi gasilcem PGD Javorje pri organizaciji pogreba, društvom GZ Šmartno pri Litiji, Darku Vidicu in trobentaču Gašperju Namestniku za čutno in ganljivo glasbeno spremljavo ob slovesu, vsem sodelavcem v podjetju Rekon, d. o. o., motokrosistom za njihovo slovo, gospodu župniku Marku Mohorju Stegnarju za lepo opravljen obred, ge. Sonji Perme za ganljiv in čustven poslovilni govor, pogrebni službi KSP Litija in urgentni službi ZD Litija ter ZD Ivančna gorica za nudenje medicinske pomoči ter vsem za moralno podporo. Vaša solidarnost in sočutje sta nam pokazala, kako močna je naša skupnost.

Blaža bomo za vedno nosili v srcu – kot svetel, nasmejan in dobrosrčen del našega življenja.
Njegov spomin bo ostal živ v vseh, ki so ga imeli radi.

Hvala, ker ste z nami delili bolečino in nam pomagali nositi njen težki del.

Žalujoči: vsi njegovi

Zapel je zvon, tebi v slovo . . .
Poln bolečin, ostaja spomin,
ostaja praznina, molk in tišina.

ZAHVALA

Od nas se je mnogo prezgodaj poslovila draga žena, mami, babica, tašča, sestra in teta

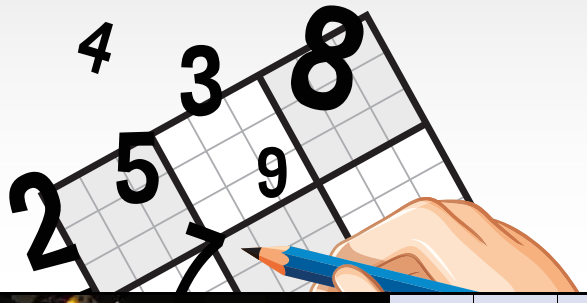
NADA ULČAR

iz Gozd - Reke 20, Šmartno pri Litiji,
27. 9. 1965–22. 5. 2025.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sovaščanom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, sv. maše in darove za cerkev. Posebna zahvala gre patronažni službi ZD Litija, predvsem patronažni sestri Sandri za vso skrb, podporo in profesionalnost. Najlepša hvala župniku g. Janezu Ferležu ter novomeškemu škofu msgr. dr. Andreju Sajetu za lepo izpeljan cerkveni obred. Hvala tudi pevcem, trobentaču ter Jožetu Ulčarju za prebran govor. Srčna hvala vsem, ki ste se od nje poslovili in ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

Zabavni kotiček Križanka

REVIJA 5D KRIŽANKE (4,92)	MESTO V ALBANIJI, OB SKADARSKEM JEZERU	PLITEV MORSKI ZATOK ZA PEŠČENIM NASIPOM	MOŠKO IME, TUDI IZTOK, V PESMI PASE OVČICE	TUSTIČNO NASELJE PRI UMAGU	NEKDANJA NORVEŠKA GLASBENA SKUPINA	KRAJEVNE NOVICE	NEKD. ŽUPAN CELJA, BOJAN ---- PESNIK ŽUPANČIČ									
LIKOVNA UPODOBITEV, UMETNIŠKI IZDELEK ZA NA STENO						SL. IGRALKA, BERNARDA ---- STIČIŠČE, SPOJ					KOV. ELEM. Z NAVOJEM ---- SMUČ. NAD BOHINJEM					
AZIJSKA DRŽAVA Z GLAVNIM MESTOM ALMATY										NASAD ZELENJAVE OB HIŠI ---- GLAS PIŠČALKE				DRAGAN NIKOLIĆ ---- UDAREC PRI TENISU		
MOŠKI, KI AGITIRA, TUDI ROMAN JANKA KERSNIKA									POKR. OBTISI V ROM. ---- NOGOM. KLUB IZ BEOGRADA							
VZDEVEK HRVAŠKEGA VATERPOL. DUBRAVKA ŠIMENCA					SPLETKA, NAKLEP ---- ALENKA GODEC								VRSTA FRIZURE ---- BORUT PAHOR			
NEPREMOČ. ŠPORTNA VETROVKA S KAPUCO							ZASELEK, NASELJE (STAR.)									
MORSKI RAK BREZ KLEŠČ						KRAJEVNE NOVICE	PRIPRAVA ZA PREKIN. TOKOKROGA PRI ZELO VELIKEM TOKU									

SESTAVIL: RAJKO ORISHA	JEZIKOVNA POSEBNOST POSAMEZNIH DRUŽBENIH PLASTI	ZAPOVED PSU, NAJ KAJ PRINESE, PRINOSILO	INTERESNA SKUPINA, KI SKUŠA VPLIVATI NA POLITIKO	SREDIŠČE VRTENJA	STANJE PODJETJA, KO TO NE MORE PLAČ. OBVEZNOSTI	MOŠKO IME, TUDI ANTON	KRAJEVNE NOVICE									
NASPROTJE VESELJA							SOLMIZACIJSKI ZLOG									
KRISTUSOV UČENEC																
STIKALIŠČE DVEH PLOSKEV ---- PERZIJA				GLAVNI ŠTEVNIK ---- IRANSKI MUSLIMANI												
							KRAJEVNE NOVICE									
			RAZLIČNA VOKALA ---- ORODJE ZA VRTANJE			FRANCOSKA IGRALKA, ISABELLE	NASELJE OB CESTI PIVKA - ILIRSKA BISTRICA									

Šmartno pri Litiji v Valvasorjevem času

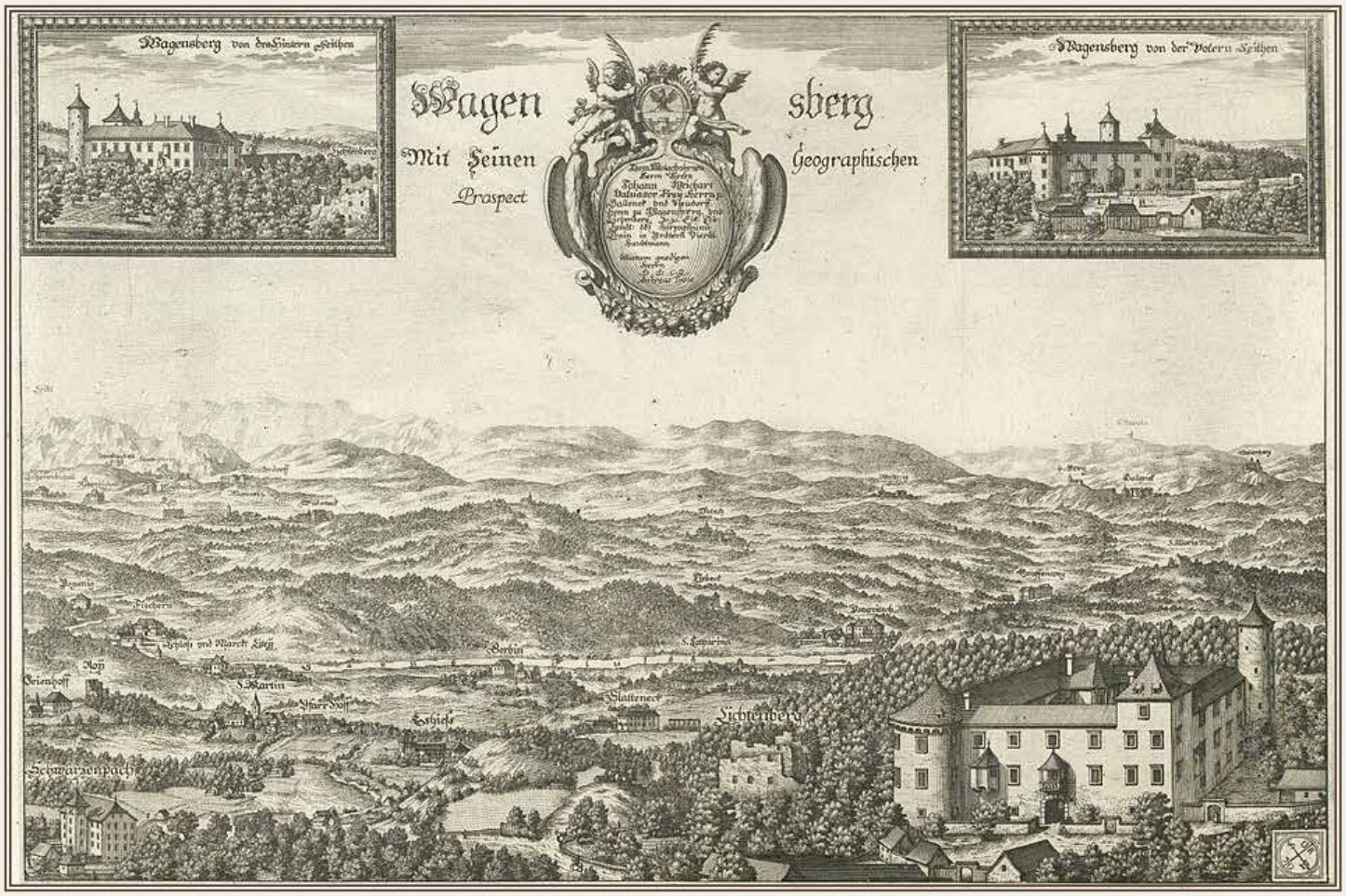
Avtor članka: Tadej Čopar

V bližnji okolici Šmartnega pri Litiji je na gradu Bogenšperk med letoma 1672 in 1692 deloval znani polihistor Janez Vajkard Valvasor, ki je v svoji *Slavi vojvodine Kranjske* med drugim opisal tudi Šmartno pri Litiji in okolico. To delo je najpomembnejši, čeprav ne edini vir za proučevanje tega območja v času Valvasorjevega delovanja na omenjenem gradu.

Pri opredelitvi lege Šmartnega je pomemben podatek, da leži nedaleč stran od reke Save, ki je bila v tistem času pomembna teritorialna ločnica, saj jo je Valvasor smatral kot mejo med Gorenjsko in Dolenjsko (v slednjo Valvasor umešča tudi Šmartno pri Litiji), predstavljala pa je tudi zgornjo mejo šmarske župnije. K vlogi Save kot teritorialne meje je verjetno pripomoglo tudi dejstvo, da je bil litijski most čez reko Savo zgrajen šele sredi 19. stoletja. V neposredni bližini Šmartnega je bilo v Valvasorjevem času devet gradov v aktivni rabi (Bogenšperk, Črni potok, Slatna, Grmače, Sela, Turn v Litiji, Apfaltrerjev dvor, Grbin in Pogonik), poleg njih pa sta bila še dva gradova, ki sta bila že takrat v propadajočem stanju (Lihtenberk in Roje). Nedaleč stran od Šmartnega stoji stiški samostan, ki je tudi umeščal šmarske župnike.

O Šmartnem pri Litiji je Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske zapisal: »*Šmartno, leži štiri milje od Ljubljane, nedaleč stran od Save na prijetni in plodni ravnici. Sicer so tu samo 4 kmečke hube, vendar so vse razdeljene v majhne hišice in prebivalcev je nad sto.*« Šmartno pri Litiji je bilo v obravnavanem obdobju kraj raznovrstnih dejavnosti, v katerem so bile po Valvasorjevih besedah dobro zastopane različne obrti, tovorništvo, gostilničarstvo in ribolov. Po Valvasorjevi navedbi v *Slavi vojvodine Kranjske* je bilo v Šmartnem veliko »*vseh mogočih rokodelcev, ki človeku naredijo vse, kar zahteva*«. Še posebej veliko naj bi bilo v Šmartnem usnjarjev, ki so izdelovali črno usnje. Ribolov naj bi bil v tem kraju zelo priljubljen. O Šmarčanih je Valvasor zapisal, da imajo »*tako radi ribe, ki prihajajo iz vode, da marsikateri od njih ne more pustiti pri miru nobene tekoče ali stoječe vode, če so ribe v njej*«. Dobro zastopano naj bi bilo v Šmartnem tudi gostilničarstvo. Valvasor navaja, da je bilo takrat gostiln v tem kraju 18. Za razliko od Litije Šmartno ni imelo statusa trga.

Šmartno ni bilo samo pomembno gospodarsko središče, ampak tudi središče župnije, ki je takrat obsegala dvanajst podružnic (Liberga, Jablanica, Gradišče, Vintarjevec, Brezje, Javorje, Felič vrh, Litija, Breg, Podšentjur, Štanga, Kresnice). Takratna župnijska cerkev sv. Martina v Šmartnem pri Litiji je bila predhodnica današnje (porušena je bila leta 1899). Valvasor v povezavi s to cerkvijo navaja, da ima tri oltarje (oltar sv. Martina, oltar presvete Trojice in oltar sv. Barbare) in da sta pri tej cerkvi dve kapeli (kapela sv. Jožefa in kapela sv. Mihaela – pri tej drugi naj bi bila bratovščina sv. Rešnjega telesa). Ob podiranju so pod ometom na slavoloku med ladjo in prezbiterijem odkrili letnico 1602, ki verjetno pomeni leto obokanja ladje (to naj bi se torej zgodilo še pred Valvasorjevim prihodom na grad Bogenšperk). Nekatere letnice kažejo na dela, ki so se zgodila v povezavi s to cerkvijo v Valvasorjevem času. Ob podiranju cerkvene strehe je bila na tram vrezana letnica 1682, eden izmed zvonov v tej cerkvi je bil datiran z letnico 1678, Lavrenčič pa omenja še pol metra dolgo klop z grbom družine Lichtenberg-Moscon in letnico 1690.

Valvasorjeva upodobitev gradu Bogenšperk z okolico (vir: Wikimedia Commons)

V tistem času je v Šmartnem že delovala šola, ki je bila ustanovljena leta 1665. V obravnavanem obdobju je bila ta šola enorazrednica, kot prvi prostor delovanja šole pa se omenja župnišče.